

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Філософія

Шифр та назва спеціальності

054 - соціологія

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Соціологія управління

Кафедра

Філософії (307)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр

3

Мова викладання

Українська,

Викладачі, розробники

Владленова Іліана Вікторівна

Iliana.vladlenova@khpі.edu.ua

Науковий ступінь, вченезвання, посада

Доктор філософських наук, доцент, професор кафедри філософії
Загальна інформація, кількість публікацій, основні курси тощо.

Досвід роботи – 17 років. Автор понад 100 наукових та
навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін:
«Філософія» (для бакалаврів українською мовою).

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/philosophy/vladlenova-iliانا-viktorivna/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/philosophy/vladlenova-ilianna-viktorivna/>

Загальна інформація

Анотація

.Дисципліна передбачає напрацювання студентами знань про систему філософських знань, які виступають методологічними засобами для аналізу природних, технічних і гуманітарних теоретичних та практичних проблем, навичок обґрунтовувати своєї світоглядної та громадської позиції, самостійно аналізувати факти, явища та процеси в системі „людина-світ”; формування у майбутніх спеціалістів високих моральних якостей та навичок поведінки, які засновуються на загальнолюдських цінностях, самосвідомості і почутті відповідальності за майбутнє України, а також ознайомлення із сутністю, закономірностями і тенденціями розвитку сучасної цивілізації. В анотації бажано відобразити коротку інформацію, яка пояснює студенту «про що дисципліна»

Мета та цілі дисципліни

Формування у студентів поглиблених світоглядних та теоретичних знань з філософії, розвиток абстрактного та критичного мислення, оволодіння науково-філософським категоріальним апаратом, а також розвиток навичок аналізу та оцінювання людської діяльності та подій навколишнього світу

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-8).

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-11).

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-12).

Результати навчання

PH13. Знати принципи філософії гуманізму, специфіку та етапи розвитку української культурної традиції, її зв'язок зі світовою культурою, визначальні правові, економічні та суспільні норми та особливості функціонування соціальних об'єктів і вміти на основі цих знань здійснювати дослідницьку й сприяти управлінській діяльності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Історія та культура України

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Дисципліна спрямована на формування творчого критичного дивергентного мислення, вимагає навичок культури дискусії, вміння формулювання наукових проблем, виходячи з суперечностей соціального середовища, навичок написання наукових робіт

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Особливості філософського знання та проблема його виникнення. Основні ідеї античної філософії.

Предмет філософії, специфіка філософського знання, основні функції філософії. Світогляд та його різновиди. Виникнення філософії як об'єктивно необхідний процес розвитку суспільства. Становлення Античної філософії та перші філософські школи. Софістика як культурне явище та філософська школа, сократівська критика філософії софістів. Сутність філософії Платона і його вчення про ідеї. Вчення Аристотеля про логіку та проблема пізнання світу. Елліністична філософія: кінізм, стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм.

Тема 2. Подальший розвиток філософії за доби Середньовіччя та Відродження.

Поняття західносередньовічної філософії та її місце в історії філософської думки. Християнська апологетика: причини виникнення та основні властивості. Поняття патристики та її основні представники. Схоластика, її специфіка та періоди розвитку, проблема реалізму та номіналізму. Філософські та наукові ідеї епохи Відродження.

Тема 3. Модерна західноєвропейська та вітчизняна філософська думка. Класична німецька філософія.

Передумови становлення модерної філософії (політичні, економічні, релігійні, світоглядні та ін.). Емпіризм та раціоналізм – дві тенденції у філософії Нового Часу. Філософські погляди доби Просвітництва. Філософська думка українського Відродження XV- XVII століть. Феномен критичної філософії в процесі розвитку філософської думки. І. Кант і умови можливості пізнання. Становлення і розвиток філософії Й.Г.Фіхте, феномен суб'єктивного ідеалізму. Г.В.Ф. Гегель і його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

Т.4. Трансформація знань про світ, людину та пізнання у неklasичній філософії XIX – поч. XX ст. Зародження неklasичної філософії та ірраціоналізму. Діалектичний матеріалізм та філософія марксизму. Поняття кризи ідеалу класичної раціональності і проблема філософських засад обґрунтування науки (позитивізм, емпіріокритицизм). Основні ідеї університетської філософської думки України XIX – поч. XX ст.

Т.5. Сучасний західноєвропейський та український філософський дискурс.

Основні напрямки та істотні риси філософії XX – XXI ст.ст., неопозитивізм, постпозитивізм. Ідея феноменології та становлення феноменологічного методу в працях Е. Гуссерля. Філософська сутність та ідейні витоки екзистенціалізму. Філософська антропологія М. Шелера та її розвиток. Проблема знання і мови в філософії XX сторіччя. Поняття «постмодерну» в сучасній філософії. Сучасна українська філософія.

Теми практичних занять

Тема 1. Особливості філософського знання та проблема його виникнення. Основні ідеї античної філософії.

Філософія, її особливості та зв'язок з міфологією і релігією. Основні періоди розвитку філософського знання. Зародження та початковий період становлення філософії Давньої Греції, поява перших наукових знань. Антична «фізика». Мілетська школа. Філософія Геракліта, початок діалектики. Число як початок у філософії Піфагора. Елейська школа і початок метафізики у роботах Парменіда та Зенона. Ідеї фізиків-плюралістів – дискретність буття у Емпедокла та Анаксагора. Атомістична теорія Левкіпа і Демокріта та їх послідовники. Софісти і їх концепція „Людина – міра усіх речей” (Протагор). Розвиток логіки. Сократ і його вчення про самопізнання і норми людської поведінки. Сутність філософії Платона і його вчення про ідеї. Критика Аристотелем платонівського вчення про ідеї. Аристотель і його обґрунтування законів формальної логіки. Створення Аристотелем першої системи наук. Проблема пізнання світу. Елліністична філософія: кінізм, стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм. Неоплатонізм як початок середньовічної філософії. Виникнення системного уявлення про світ.

Тема 2. Подальший розвиток філософії за доби Середньовіччя та Відродження.

Особливості середньовічної філософської думки. Апологетика та патристика. Августин Блаженний і його вчення про людину, душу й тіло; августинівська концепція часу. Проблема співвідношення розуму та віри в період Середньовіччя, її значення для розвитку філософської та наукової думки наступного періоду. Схоластика, її специфіка та періоди розвитку. Арабська середньовічна філософська думка та її вплив на філософію та науку Європи. Вчення про універсалії. Реалізм, номіналізм, концептуалізм як головні течії схоластичної думки, їх значення для подальшого розвитку раціоналістичного уявлення про світ. Фома Аквінський: його вчення про подвійність істини і систематизація ним середньовічної схоластики. Номіналізм Оккама. Зародження емпіричного пізнання у вченнях Роберта Гросетеста та Роджера Бекона. Філософські та наукові епохи Відродження. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності (Данте, Петрарка). Філософські ідеї Ніколая Кузанського. Пікоделла Мірандола та П'єтро Помпонаці. Реформація, її ідеї. Утопізм Т. Мора, Т. Кампанелли та ін. Природознавчі досягнення епохи Відродження.

Тема 3. Модерна західноєвропейська та вітчизняна філософська думка. Класична німецька філософія.

Науковареволуція та філософія Нового часу (XVII- XVIII ст.).Ф. Бекон – засновниканглійськогоматеріалізму як нового напрямкурозвитку науки. „Новий Органон” Бекона і критика схоластики. Механістичнийматеріалізм Т. Гоббса і йогоемпіричнагносеологія. Сенсуалізм Д. Локка та йогокритика вродженіхідей Р. Декарта. Просвітницькіідеї Локка. Сутністьсуб’єктивногоідеалізму Д. Берклі. Філософія Д. Юма як зародження агностицизму і запереченняпричинності. Р. Декарт і йогоміркування про метод. Йоговчення про двісубстанції – розумову і тілесну. Філософські погляди Б. Спінози. Монадологія В. Лейбніца. Особистийвимірбуття – простір і час; розробкапитаньформальноїлогіки.

Французькіматеріалісти XVIII ст. про людину як складну машину. Особливостімеханістичноїметодології в гуманітарних та природничих науках. П.О. Ламетрі, Д. Дідро, П. Гольбах, К.А. Гельвецій. Вчення про природу. Теоріяпізнання. Атеїзм. Філософські погляди Ш.Л. Монтеск’є, Вольтера, Ж.-Ж. Руссо. Просвітницькетрактатуваннябуттялюдини. ЗначенняепохиПросвітництва для подальшогорозвиткузахідноїцивілізації.

Основнірисииукраїнськоїфілософської думки. Філософська думка українськогоВідродження XV- XVII століть. Києво-Могилянськаакадемія і філософіяПросвітництва (Ф. Прокопович, Г. Кониський, Г. Чужинський, Л. Горка та ін.).Г.С. Сковорода, йогожиття та філософія. Проблема самопізнання, теоріяпізнання. Світ, матерія, Бог. Концепція „філософіїсерця”, „внутрішнялюдина”, „сродністьпраці”.Класична німецька філософія і її особливості. І. Кант і синтез раціоналізму і емпіризму. Агностицизм І. Канта та його філософське обґрунтування. Розум і антиномії в філософії Канта. Категоричнийімператив і концепціясвободи у філософії Канта.Філософські погляди Фіхте та Шеллінга. Г.В.Ф. Гегель і його філософська система та метод. Тотожність мислення і буття. Наука логіки. Філософія природи, філософія духу. Діалектика Гегеля.Антропологічний матеріалізм Л. Фейербаха.Теорія пізнання, критика ідеалізму і релігії, етичне вчення, релігія любові як основа спілкування.

Тема4. Трансформаціязнань про світ, людину тапізнання у некласичнійфілософії XIX – поч. XX ст.

Криза раціоналістичногопогляду на світобудову, зародженнянекласичноїфілософії та ірраціоналізму. А. Шопенгауер про світ як волю та уявлення. Початок екзистенціалізму у філософії С. К’єркегора. Філософія марксизму: основніетапіїформування. Місцелюдини, проблема співвідношенняособистості і суспільства в марксизмі.

Сутністьматеріалістичноготрактатуванняісторичногопроцесу. Діалектико- матеріалістичнаідея практики в теоріїпізнання Маркса і Енгельса. Подальшийрозвитокфілософії марксизму.Філософія Ф. Ніцше: критика західної цивілізації, її "гуманізму", ідея волі до влади та поняття надлюдини. Вплив філософії Ніцше на філософію XX століття. Формуваннясциентичногонапрямку у філософії. Позитивізм О. Конта. Емпіріокритицизм Е. Маха та Р. Авенаріуса.Новерозуміннялюдини у психоаналітичнійфілософії З. Фрейда, науковеобґрунтуванняірраціонального характеру індивідуальногобуттялюдини та становленнянової науки про неї. Еволюція фрейдизму. Філософіяфранкфуртськоїшколи. Основніідеїуніверситетськоїфілософської думки України XIX ст. „Філософіясерця” П. Юркевича. Екзистенційнімотиви в творчості П. Юркевича. Філософські ідеї поч. XX ст. (В. Зеньковський, Л. Шестов, В. Вернадський). Філософія космізму В.І. Вернадського, О.Л. Чижевського. В. Вернадський про феноменижиття космосу, людства і ноосфери.

Тема5. Сучаснийзахідноєвропейський та українськийфілософськийдискурси.

Основні напрямки та істотнірисифілософії XX – XXI ст.ст. Феноменологія Е. Гуссерля та останняспробапобудовифілософії як чистої науки.Філософськаантропологія (М. Шелер, А. Гелен, ін.) як основнийнапрямокрозвиткузнання про людину.Філософія екзистенціалізму та його еволюція (М. Гайдеггер, К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, ін.). Погляди екзистенціалістів на проблему людини, її існування і свободи. Неопозитивізм (Л. Вітгенштейн та «Віденський гурток») та постпозитивізм (К. Поппер, Т. Кун, И. Лакатос, П. Фейєрабенд). Особливості постпозитивістської методології. Сутність філософії прагматизму.Релігійно-філософські напрямки в сучасній філософії. Неотомізм як головна течія в філософії католицизму. Філософія Тейярдизму та філософські ідеї персоналізму. Соціально-філософські концепції XX-XXI ст.ст.: А. Тойнбі, О. Шпенглер, У. Ростоу, Д. Белл, Е. Тоффлер, Х. Ортега-і-Гассет, С. Хантінгтон, ін.Пошук методології у гуманітарній сфері науки. Основні ідеї філософської герменевтики.Зародження та розвитокструктуралізму (К. Леві- Строс, М. Фуко, Ж. Лакан, ін.), йоговплив на сучасну науку та

філософію. Основні ідеї постструктуралізму (Р. Барт, Ж. Дельоз, Ф. Гваттари, Ж. Деррида, ін.). Постмодерн у сучасній культурі та філософії, проблема подальшого розвитку науки та філософії.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку індивідуальних завдань, опрацювання тем, що не викладаються в лекціях. Перевірка здійснюється під час практичних занять. Також заплановано можливість виконання рефератів, студентам надаються актуальні наукові матеріали для самостійного вивчення та подальшого обговорення

Література та навчальні матеріали

Базова література

- 1 Вступ до філософії :навч.-метод. посіб. / Владленова І.В.; Годзь Н.Б.; Городиська О.М. та ін.; за ред. Городиської О.М.; Дольської О.О. Х. : НТУ «ХПІ», 2018. 187 с.
- 2 Філософія: навч.посіб. / О.М. Бардін, В.В. Булавіна, Н.Б. Годзь та ін.; за ред. О.М. Бардіна, М.П. Требіна. Харків: НТУ «ХПІ», 2012. 432 с.
- 3 Дольська О. О. Філософія сучасного суспільства: навч.-метод. посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2012. 180 с.
- 4 Городиська О.М., Дольська О.О., Мелякова Ю.В. Проблема людини у вимірах філософського аналізу: текст лекції. Х.: НТУ «ХПІ», 2008. 48 с.
- 5 Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник / Під ред. В.Л. Петрушенка. Львів: Новийсвіт - 2000, 2020. 520 с.
- 6 Філософія: підручник / Л. В. Губерський [та ін.]; ред. Л. В. Губерський; худож. О. Д. Кононученко. Харків: Фоліо, 2013. 510 с.
- 7 Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. 4-е видання перероблене та доповнене. К.: КНТ, 2016. 396 с.
- 8 Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посібник / КНУ; уклад. Л. В. Губерський [та ін.]; ред. Л. В. Губерський. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2012. 621 с.
- 9 Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: хрестоматія: навч. посібник / В. П. Андрущенко [та ін.]; ред. Г. І. Волинка; НПУ. Київ: Каравела, 2015. 464 с.
- 10 Філософія: навч. посібник / К. В. Кислюк. 3-тє вид., випр. Київ: Кондор, 2016. 230 с.
- 11 Філософія: підручник / В. Л. Петрушенко. 5-тє вид., стер. Львів: Новийсвіт - 2000, 2019. 504 с.
- 12 Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань; НЮУ ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2019. 432 с.

Допоміжна література

- 13 Абельяр П. Історія моїх страждань. Львів, 2004.
- 14 Святий Августин. Сповідь / Пер. з латини. К., 1999.
<http://194.44.152.155/elib/local/sk750294.pdf>
- 15 Аквінський Тома. Коментарі до Аристотелевої «Політики» / Пер. з латини. К., 2003.
- 16 Аристотель. Нікомахова етика / Пер. з давньогрек. К., 2002. https://www.ae-lib.org.ua/texts/aristoteles_nicomachean_ethics_ua.htm
- 17 Аристотель. Політика / Пер. з давньогрек. К., 2000.
<http://izbornyk.org.ua/aristotle/arist.ht>
- 18 Боецій. Розрада в ідеї філософії. – К., 2002.
- 19 Волинка Г.І., Гусев В.І., Мозгова Н.Г., Огородник І.В., Федів Ю.О. Історія філософії в її зв'язку з освітою. Київ, 2006
- 20 Габермас Ю. Філософський дискурс сучасності. К.: Український філософський фонд, 1998.

- 21 Гайдеггер М. Буття в околі речей // Возняк Т. Тексти та переклади. Х.: Фоліо, 1998. С. 332–345. <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/text-i-perekl/kn3-heid2.ht>
- 22 Гегель В.Ф. Феноменологія духу. Харків, 2019.
- 23 Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / Пер. з англ., передмова та примітки Т. Польська та В. Малахов. К., 2000.
- 24 Гринів О. Історія філософії. Курс лекцій для аспірантів. Львів, 2015. – 559 с.
- 25 Г'юм Д. Трактат про людську природу: Спроба запровадження експериментального методу міркування про об'єкт моралі / Пер. з англ. Київ, 2003.
- 26 Декарт Р. Метафізичні твори. Харків, 2020 (ел.).
- 27 Дольська О. О., Годзь Н.Б., Городиська О.М., Дишкант Т.М., Тагліна Ю. С. Багатовимірність людини та культури у сучасних філософських ландшафтах. Монографія. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 230 с.
- 28 Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті. Домашні бесіди. Київ, 1993.
- 29 Ібн Сина. Книга спасіння: Логіка. Фізика. Метафізика / Пер. з араб. Київ, 2020.
- 30 Кант І. Пролегомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука. Харків, 2018.
- 31 Камю А. Вибрані твори у трьох томах. 3-й том. Харків: Фоліо, 1997.
- 32 Левінас Е. Права людини і добра воля. Київ: «Дух і Літера» Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», 1997.
- 33 Лок Д. Два трактати про правління. К., 2020.
- 34 Ляйбніц Г.В. Монадологія / Пер. П. Бартусяка, під ред. О. Хоми. Sententiae, XXVIII. 2013. № 1. С. 151–177.
- 35 Макіавеллі Н. Флорентійські хроніки. Державець / Пер. зітал. Харків, 2007.
- 36 Марк Аврелій. Наодинці з собою. Роздуми. Пер. з грец. Львів, 2007
- 37 Маркузе Г. Одновимірний людина. Дослідження ідеології розвинутого індустріального суспільства (глави з книги) / пер. В. Курганський. // Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія. Київ: «Либідь», 1996. С. 87-134. <https://vpered.wordpress.com/2010/09/16/marcuse-one-dimensional-man/>
- 38 Монтень М. Проби: в 3 Т. / Пер. з франц. Київ, 2005-2007.
- 39 Мор Т., Кампанелла Т. Утопія. Місто Сонця / Перекл. з лат. К., 1988.
- 40 Ніцше Ф. По той бік добра і зла. Генеалогія моралі. Переклад з нім. Львів: Літопис, 2002.
- 41 Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас / Х. Ортега-і-Гасет // Ортега-і-Гасет Х. «Вибрані твори». К.: Основи, 1994. – С. 15-139.
- 42 Патрологія: життя, письма і вчення Отців Церкви. Львів, 1998.
- 43 Платон. Держава. К., 2000. <http://litopys.org.ua/plato/plat.htm>
- 44 Платон. Аполлогія Сократа. Діалоги. Харків, 2017.
- 45 Платон. Діалоги. Харків. 2008.
- 46 Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. К., 1995.
- 47 Русо Ж.Ж. Вибрані трактати. Харків, 2018.
- 48 Сартр Ж.-П. Буття і ніщо: нарис феноменологічної онтології. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001.
- 49 Сенека Луцій Анней. Моральні листи до Луцілія. Пер. з латини. Львів, 2019.
- 50 Сковорода Г.С. Повна академічна бібліотека творів / За ред. проф. Леоніда Ушкалова. Харків–Едмонтон–Торонто: Майдан; Видавництво Канадського Інституту Українських Студій, 2011. 1400 с.
- 51 Спіноза Б. Теолого-політичний трактат. Харків, 2018.
- 52 Спіноза Б. Етика. К., 2015.
- 53 Татаркевич В. Історія філософії. Львів, 1999. Т. 1: Антична і середньовічна філософія.
- 54 Франко І. Зібрання творів: У 50-ти т. К., 1986. Т. 45. Філософські праці.
- 55 Фройд З. Вступ до психоаналізу. Переклад з німецької: Петро Таращук. Київ: Основи, 1998.
- 56 Фромм Е. Мати чи бути? / Пер. з нім. О. Михайлова та А. Буряк. Київ: «Український письменник», 2010.
- 57 Фуко М. Історія сексуальності. Т. 1: Жага пізнання. Х.: ОКО, 1997.
- 58 Фуко М. Наглядати й карати / пер. з фр. Петра Таращука. К.: Основи, 1998.

- 59 Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. К., 1992.
 60 Шелер М. Сутність моральної особистості // Пер. з нім. М. Култаєвої / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. К.: Ваклер, 1996. С. 9-30.
 61 Ясперс К. Про сенс історії (фрагменти) // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. К., 1996. С. 183–210.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Опис структури підсумкової оцінки, обов'язкових завдань та процедури нарахування балів, особливо звертаючи увагу на самостійну роботу та індивідуальні завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Яків ТАРАРОЄВ

31.08.2023

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина БІРЮКОВА

31.08.2023